06/11/2022

“Πρωτοκύριακο” στην Κέρκυρα: Το θαύμα του Αγίου Σπυρίδωνα

/ Επικαιρότητα

Η πρώτη Κυριακή του Νοεμβρίου έχει για το νησί της Κέρκυρας ιδιαίτερη σημασία, διότι το 1673 όταν το νησί επλήγη από την νόσο της πανώλης, οι άνθρωποι προσέτρεξαν στον Άγιο Σπυρίδωνα και τον ικέτευσαν προκειμένου να τους απαλλάξει από την νόσο της πανώλης. Και το θαύμα συντελέστηκε. Πρόκειται για μία ιδιαίτερη παράδοση που τηρείται στο νησί εδώ και σχεδόν 350 χρόνια.

Της Δέσποινας Σωτηρίου

Το «θανατικό» όπως το έλεγαν **οι Κερκυραίοι** «χτύπησε» το νησί, δύο φορές, το 1673. Η καραντίνα και η σκληρή απομόνωση που όριζε η ασθένεια οδηγούσε τους

πάσχοντες στο νησάκι του Λαζαρέτο, μία νησίδα, ακατοίκητη, απέναντι από το **λιμάνι της Κέρκυρας,** με τη μόνη ελπίδα το γρήγορο θάνατο όσων νοσούσαν.

Οι Κερκυραίοι στράφηκαν στον **'Αγιο Σπυρίδωνα** για να τους σώσει και έτσι και έγινε. Σύμφωνα με τη **θρησκευτική παράδοση** στα τέλη του Οκτώβρη του 1673, οι πιστοί έβλεπαν, για τρεις κατά σειρά νύκτες, στην κορυφή του καμπαναριού του Αγίου Σπυρίδωνα, ένα υπέρλαμπρο φως. Η επιδημία σταμάτησε και η Κέρκυρα σώθηκε.

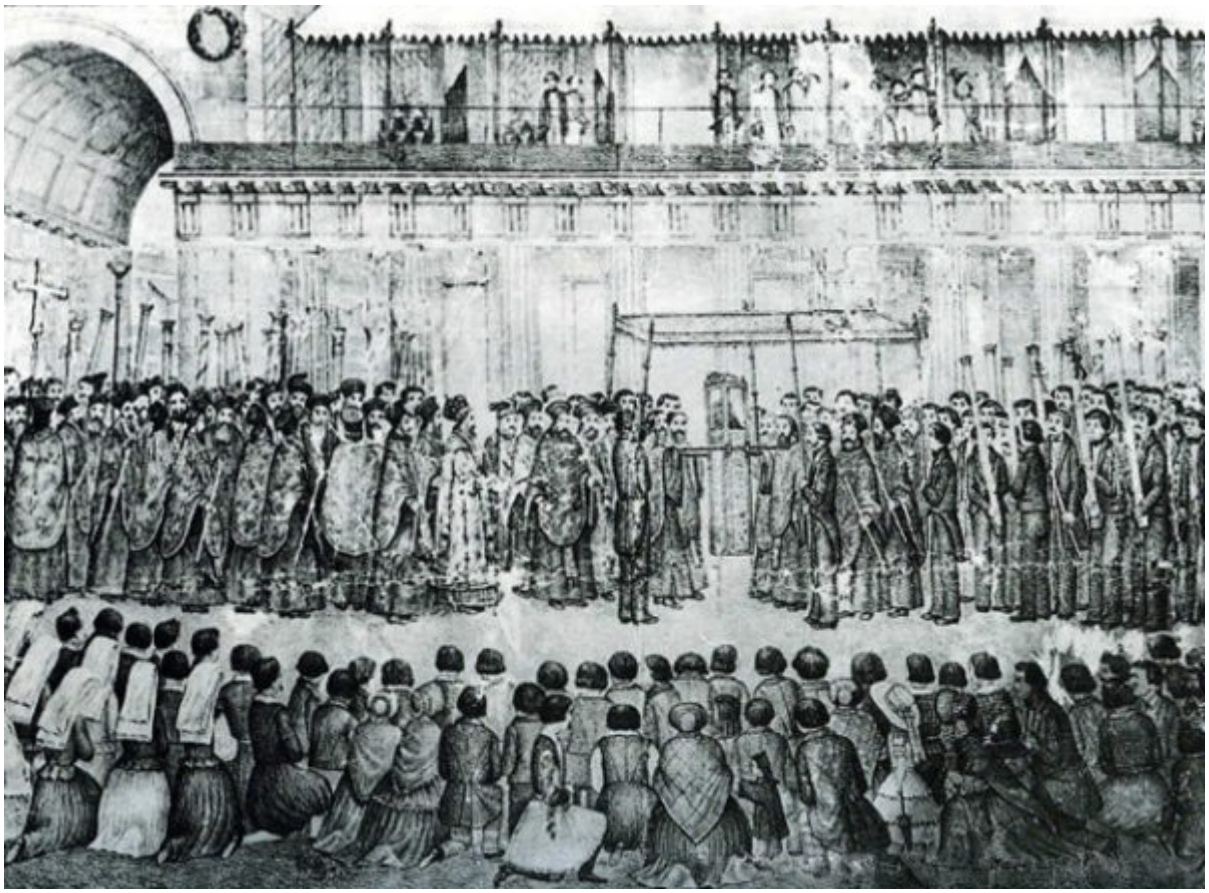

Στο νησί παρότι βρισκόταν υπό την κυριαρχία των βενετικών αρχών, αποφασίστηκε να γιορτάζεται η σωτήρια επέμβαση του **Αγίου Σπυρίδωνα**, που καθιερώθηκε για την πρώτη Κυριακή του Νοεμβρίου. Έτσι ονομάστηκε **«Πρωτοκύριακο».**

Το Πρωτοκύριακο του Νοεμβρίου η Κέρκυρα εορτάζει τον Προστάτη και Πολιούχο της Άγιο Σπυρίδωνα και λιτανεύει το σεπτό του σκήνωμα σε ανάμνηση του θαύματος του 1673, όταν ο Άγιος έσωσε το νησί της Κέρκυρας από την επιδημία της πανώλης. Για το πότε ακριβώς άρχισε η επιδημία και πόσο κράτησε, δεν γνωρίζουμε πολλά.

Ωστόσο, σύμφωνα με μαρτυρίες της εποχής, σταμάτησε απότομα τις τελευταίες ημέρες του Οκτωβρίου του 1673. Επί τρεις νύκτες οι κάτοικοι έβλεπαν επάνω από

τον ναό του Αγίου Σπυρίδωνος τη μορφή του Θαυματουργού Αγίου και Προστάτη τους με το σταυρό στο χέρι να καταδιώκει το θανατικό. Από την ίδια χρονιά καθιερώθηκε η Λιτανεία του σκηνώματος του Αγίου κατά την πρώτη Κυριακή του Νοεμβρίου (Πρωτοκύριακο).

Παράλληλα, μετά το Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο το «Πρωτοκύριακο» του Νοέμβρη της Κέρκυρας, αφιερώθηκε και στην πρώτη αντιφασιστική εκδήλωση που έγινε στην Ελλάδα, από μαθητές γυμνασίου της Κέρκυρας, όταν το 1941, διαδήλωσαν κατά των Ιταλών κατακτητών και των αλλαγών που αυτοί επέβαλλαν στην παιδεία.

Η Λάρνακα και το Ιερό Λείψανο

Η λάρνακα, στην οποία τοποθετήθηκε το Ιερό Λείψανο του Αγίου Σπυρίδωνα, κατασκευάστηκε στη Βιέννη το 1867.

Ο Άγιος Σπυρίδωνας, ο ταπεινός επίσκοπος της επαρχίας Τριμυθούντος της Κύπρου, ένας από τους εξέχοντες ιεράρχες της Α’ Οικουμενικής Συνόδου, κοιμήθηκε το 358 μ.Χ. Το άφθαρτο Ιερό Λείψανο του αγίου παρέμεινε στην Κύπρο για τριακόσια περίπου χρόνια μετά την κοίμησή του, ενώ περίπου στο τέλος του 7ου αιώνα μ.Χ. μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη λόγω των αραβικών επιδρομών κατά της Κύπρου. Το 1456, τρία χρόνια μετά την άλωση της Πόλης από τους Τούρκους, ο ιερέας Γρηγόριος Πολύευκτος μετέφερε το Ιερό Λείψανο του αγίου μαζί με το Σκήνωμα της Αγίας Θεοδώρας της Αυγούστας (που βρίσκεται στον Μητροπολιτικό Ναό της Παναγίας Σπηλαιωτίσσης Κέρκυρας) στην Ήπειρο και από εκεί στην Κέρκυρα.

Το Ιερό Λείψανο ανήκε για αιώνες σε οικογένεια ιερέων της Κέρκυρας, οι απόγονοι της οποίας στα 1925 θα το παραχωρήσουν οριστικά πλέον στην εκκλησιαστική αρχή του νησιού.

Μεταφορά Λειψάνου στην Κέρκυρα

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η ιστορία του τόπου κατοικίας του αγίου. Η πρώτη τοποθέτηση του λειψάνου με την μεταφορά του από την Κωνσταντινούπολη στην Κέρκυρα ήταν στον ναό του Αγίου Αθανασίου. Στα 1528 το λείψανο θα μεταφερθεί στον καθεδρικό ναό του Ταξιάρχου Μιχαήλ στο Καμπιέλο. Στα 1528 η οικογένεια Βούλγαρη, προς τιμή του αγίου, χτίζει δική της εκκλησία στο Σαν Ρόκκο. Στα 1537 οι Τούρκοι πολιορκούν την Κέρκυρα και η οικογένεια Βούλγαρη αναγκάζεται, για ασφάλεια, να μεταφέρει το σκήνωμα στο ναό των Αγίων Αναργύρων, στο Παλαιό Φρούριο και μετά την πολιορκία επέστρεψε στο Σαν Ρόκκο. Η επέκταση των τειχών του φρουρίου στα 1577 προβλέπει και την κατεδάφιση του ναού κι έτσι το λείψανο του Αγίου μεταφέρεται στο ναό του Αγίου Νικολάου των Ξένων στην Γαρίτσα.

Οικοδόμηση Ιερού Ναού

Οι ιδιοκτήτες του σκηνώματος του Αγίου Σπυρίδωνα θα αποφασίσουν την οικοδόμηση ενός νέου ναού, τα θυρανοίξια του οποίου θα πραγματοποιηθούν στα 1589 ενώ η ολοκλήρωσή του θα γίνει γύρω στα 1594. Στον ναό αυτό το λείψανο του Αγίου βρίσκεται μέχρι σήμερα. Το 1967 ο ιερός ναός του Αγίου Σπυρίδωνα της Κέρκυρας αναγνωρίστηκε επισήμως σαν Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με προεδρικό διάταγμα υπό την επωνυμία «Ιερό Προσκύνημα Αγίου Σπυρίδωνος Κερκύρας».

Η μνήμη του Αγίου Σπυρίδωνα εορτάζεται στις 12 Δεκεμβρίου. Είναι θαυμαστός ο τρόπος, με τον οποίο η πρόνοια του Θεού, σε τρία νησιά των Επτανήσων (Κέρκυρα, Κεφαλλονιά, Ζάκυνθος), όπου ήταν για αιώνες λατινοκρατούμενα, οι τρεις Άγιοι προστάτες των νησιών, διατηρούν άφθαρτα τα σκηνώματά τους, ως απόδειξη του Θεού στην υπεροχή της Ορθοδοξίας.

Ο Άγιος Σπυρίδων και η Πόλη

Η ιστορία της Κέρκυρας είναι βαθιά συνδεδεμένη με τον Άγιο Σπυρίδωνα. Μερικά από τα θαύματα του, όπως η σωτηρία των κατοίκων από λοιμό, η απομάκρυνση

των Τούρκων που πολιορκούσαν το νησί το 1716, η απαλλαγή του νησιού από την επιδημία της πανούκλας το 1629 και 1673, αποδείχθηκαν σωτήρια για το νησί.

Ο λαός της Κέρκυρας τιμά τον πολιούχο του νησιού μεγαλοπρεπώς με λιτανείες, πολλές φορές στη διάρκεια του έτους, με συμμετοχή 20 φιλαρμονικών.

Λιτάνευση Αγίου Σπυρίδωνος

Συγκεκριμένα, το σκήνωμα του αγίου λιτανεύεται πέντε φορές το χρόνο:

Την Κυριακή των Βαΐων, για την προστασία του νησιού από την πανώλη που είχε κτυπήσει όλη την Ευρώπη το 1629.

Το Μεγάλο Σάββατο, για το θαύμα του Αγίου, που γλύτωσε το νησί από μεγάλο λοιμό.

Την 11η Αυγούστου, σε ανάμνηση της σωτηρίας της Κέρκυρας από την επιδρομή-πολιορκία των Τούρκων το 1716.

Την πρώτη Κυριακή του Νοεμβρίου, για την διάσωση των κατοίκων από την δεύτερη επιδημία πανώλης το 1673.

Την 12η Δεκεμβρίου, που εορτάζεται η μνήμη του Αγίου Σπυρίδωνα (τοποθετείται όρθιο το σκήνωμα στη “θύρα” του ναού).

Διαβάστε επίσης:

Κέρκυρα: Πολυπληθές το εκκλησίασμα στον Άγιο Σπυρίδωνα παρά τα καιρικά φαινόμενα